

21-03-2014

#### Skoler

Skoleforvaltningen  
Godthåbsgade 8  
9400 Nørresundby  
skole-kultur@aalborg.dk

Init.: lkc

#### Sagsnr./Dok.nr.

2013-14854/  
2014-97619

## Afrapportering temagruppe 2 – Understøttende undervisning og samarbejde med skolens interessenter

### Temagruppens sammensætning:

Formand	Wagner Foldberg Nielsen	Skoleleder Skansevejens Skole
Koordinator	Per Sand	Konsulent, Skoleforvaltningen
	Mariann Fjeldgaard	Viceskoleleder Nørholm Skole
	Vibeke Henriksen	DUS-leder, Grindsted Skole
	Lars Steen Nielsen	DUS-leder Mellervangskolen
	Claus Abel Østergaard	Viceskoleleder Højvangskolen
	Ole Schøler	Inspektør Ungdomsskolen
	Jan Jacobsen	Leder Aalborg Kulturskole
	Erik Kristensen	Områdechef Kultur og Fritid
	Claus Réne Pedersen	Afdelingsleder Kultur og Fritid
	Susan Roulund	Konsulent DIF's bestyrelse
	Kirsten Boelt	Publikumschef Aalborg Bibliotekerne
	Vibeke Olesen	Konsulent Sundhed og Bæredygtig
	Jan Knærkegaard	Næstformand Aalborg Lærereforening
	Susan Andersen	FTR BUPL
	Kirsten Agerbak Jensen	Pædagog Gl. Lindholm Skole

### Resumé af afrapportering:

Temagruppen har haft til opgave at analysere lovforslaget samt komme med indstillinger og anbefalinger til det videre arbejde med den del af Folkeskolereformen, der omhandler understøttende undervisning og den åbne skole.

Indledningsvis var det væsentligt at få afklaret, hvor meget tid der er til rådighed til understøttende undervisning. Umiddelbart fremgik det af lovgrundlaget, at der var en del tid ca. 1/3 af den samlede skoledag skulle anvendes til understøttende undervisning. Men heri indgår tid til elevpauser, lektiehjælp og faglig fordybelse og evt. bevægelse. Så reelt er der meget lidt tid til understøttende undervisning – særligt på mellemtrinnet. Derfor har det været væsentligt for temagruppen at skabe tid til understøttende undervisning, fordi denne medvirker til, at skolehverdagen bliver varieret. Temagruppen har i den forbindelse bl.a. drøftet muligheden for at udvide skoledagen, at inddrage pauser, at inddrage bevægelse i den fagdelte undervisning samt at reducere skolernes mulighed for at søge dispensation til at reducere skoledagens længde og konvertere understøttende undervisning til fagdelt undervisning (som reformen ellers lægger op til).

Der er ingen selvstændige mål for den understøttende undervisning. Undervisningen skal støtte op omkring undervisningen i den fagdelte undervisning. Indholdet skal derfor dels understøtte elevernes læring i den fagdelte undervisning (herunder praktiske og anvendelsesorienterede undervisningsformer, faglig fordybelse og træning i lektiecafé) og dels understøttende læringsaktiviteter, der har til formål at udvikle elevernes undervisningsparathed (herunder bevægelse og social træning). For temagruppen har det været væsentligt dels at sikre kvaliteten i den understøttende undervisning og dels, at det konkrete indhold beslutes på den enkelte skole og

dermed afspejler lokale behov og indsatsområder, samt elevgruppens interesser og behov.

Temagruppen har drøftet, hvordan understøttende undervisning organiseres på skolerne. Det er lærerne, der skal sikre sammenhæng i undervisningen, og at eleverne når deres læringsmål. Det vurderes centralt, at skoledagen bliver varieret, at der anvendes forskellige undervisningsformer og at skoledagen tilrettelægges fleksibelt fx for kortere perioder. Et velfungerende teamsamarbejde, der involverer alle faggrupper omkring klassen, bliver af afgørende betydning for, at dette lykkes. Det vurderes væsentligt, at skolerne inspireres til at tænke alternativt i forhold til at tilrettelægge en fleksibel og varieret skoledag. Derfor anbefales det, at Skoleforvaltningen indsamler eksempler på, hvordan skoledagen tilrettelægges.

Motion og bevægelse kan indgå i den understøttende undervisning eller i den fagopdelte undervisning. Temagruppen har haft megen fokus på, hvordan bevægelse tilrettelægges således, at der er kvalitet i undervisning. Derudover vurderes det væsentligt, at motion og bevægelse både støtter op omkring børnenes læring og sundhed. Temagruppen lægger derfor vægt på, at bevægelsen bliver varieret og indgår både som egentlige idrætslektioner, som en integreret del af den fagopdelte undervisning og i elevpauserne. Ledelsens opbakning til at sætte fokus på idræt, bevægelse og sundhed vægtes højt ligesom det vurderes væsentligt, at nyeste forskning på området formidles ud til skolernes personale. Der er netop udviklet en hjemmeside: [playtool.dk](http://playtool.dk), hvorpå der findes mange eksempler på bevægelsesaktiviteter, der kan anvendes som inspiration til emnet.

Med Folkeskolereformen bliver det obligatorisk for skolerne at tilbyde lektiehjælp og faglig fordybelse. Det er indtil næste folketingsvalg frivilligt for eleverne at deltage i lektiehjælp. For temagruppen har det været væsentligt at sikre, at lektiehjælp og faglig fordybelse ikke bliver et isoleret element i skolehverdagen, men tværtimod bliver en integreret del af børnenes læring, hvor der bl.a. følges op på og arbejdes med elevernes læringsmål. Det vurderes endvidere væsentligt, at lektiehjælp og faglig fordybelse bliver et tilbud for alle elever – ikke kun for de fagligt svage elever. For at sikre sammenhæng til den øvrige undervisning anbefales det, at det er teamet omkring klassen eller medarbejdere på årgangen, der kender eleverne, som varetager lektiehjælp og faglig fordybelse.

Temagruppen har drøftet betydningen af understøttende undervisning og den åbne skole i forhold til børn med særlige forudsætninger. Det er temagruppens forventning, at langt de fleste børn vil kunne profitere af en mere varieret skoledag, hvor der tages udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og behov. Dette kræver dog, at medarbejderne har de nødvendige kompetencer til at løse opgaven. Det vurderes væsentligt, at skolerne tilrettelægger en undervisning for alle børn – både fagligt svage og fagligt stærke elever.

Folkeskolereformen forpligter skolerne til at søge samarbejde med lokalsamfundets kultur-, folkeoplysnings-, idræts- og foreningsliv osv. For temagruppen har der været fokus på at sikre, at inddragelse i den åbne skole giver mening i forhold til den enkelte klasse, og at der er kvalitet i den undervisning og de aktiviteter, der tilbydes. Derfor anbefales det bl.a., at undervisningen planlægges eller gennemføres sammen med elevgruppens lærere/pædagoger, og at der afsættes en pulje penge til aflønning af de eksterne medarbejdere. For temagruppen er det væsentligt, at skolerne søger samarbejde bredt – altså både lokalt, regionalt og internationalt. Der eksisterer allerede mange forskellige samarbejdsrelationer mellem skolerne og eksterne samarbejdspartner. Temagruppen anbefaler, at disse synliggøres for skolerne med henblik på videreudvikling. For skolerne og Ungdomsskolen/Kulturskolen er der en gensidig samarbejdsforpligtelse. Derfor anbefales, at skolerne videreudvikler eksisterende samarbejde og udarbejder konkrete partnerskabsaftaler. En stor del af Kulturskolens aktiviteter foregår i dag i tidsrummet fra 12.45-14.00, hvor der fra næste skoleår er undervisning. For at fastholde disse undervisningsaktiviteter anbefales det, at der afsættes ressourcer til Kulturskolen.

Anbefalinger	Status			
	Besluttet politisk eller besluttet i FL. Indsæt dato	Iværksat	Afventer stilling-tagen	Andet
<p><b>Omfanget af understøttende undervisning</b></p> <p><b>Anbefalinger til Skoleudvalget</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skoleudvalget skal fastlægge rammer omkring skolehverdagen således, at der minimum gives to lektioner til understøttende undervisning om ugen udover tiden til bevægelse og lektiehjælp. Det anbefales, 1) at skoledagen forlænges til fx 35 timer pr. uge eller 2) elevpauserne reduceres til en time om dagen (resttiden indgår i den understøttende undervisning) og minimum 45 minutters bevægelse pr. uge indgår i den fagdelte undervisning.</li> <li>• Skoleudvalget skal beslutte rammer for i hvor høj grad skolerne kan konvertere tiden fra understøttende undervisning til fagdelt undervisning. Temagruppen anbefaler, at denne mulighed begrænses, idet tiden til understøttende undervisning mindskes og dermed muligheden for en varieret skolehverdag.</li> <li>• Skoleudvalget skal fastlægge procedurer for, hvordan og i hvor høj grad der kan gives dispensation til at sænke undervisningstiden mod, at to voksne er til stede i den fagdelte undervisning. Temagruppen anbefaler, at denne mulighed begrænses i almenundervisningen, idet tiden til understøttende undervisning mindskes og dermed muligheden for en varieret skolehverdag. Der skal dog være opmærksomhed omkring, at særligt klasser med særlige behov kan profitere af to voksne i klasserne og en kortere skoledag.</li> </ul>	Ikke drøftet politisk			
	1. april 2014			

Indhold i den understøttende undervisning				
<p><b>Generelle anbefalinger</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Det er temagruppens anbefaling, at det konkrete indhold skal besluttes på den enkelte skole og afspejle lokale behov og indsatsområder, samt afspejle elevgruppens alder og behov. Det er ofte nævnt i temagruppen, "at det skal give mening på den enkelte skole". Temagruppen anbefaler derfor, at Skoleudvalget beskriver de overordnede forventninger til indholdet samt eksempler på handlinger, og at den enkelte skole og medarbejder efterfølgende udfylder det konkrete indhold i den understøttende undervisning.</li> </ul>	1. april 2014			
<p><b>Anbefalinger til Skoleudvalget</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skoleudvalget skal fastlægge overordnede rammer for indholdet i den understøttende undervisning</li> </ul>	1. april 2014			
<p><b>Anbefalinger til Skoleforvaltningen/temagruppen</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skoleforvaltningen/temagruppen beskriver forslag til indholdsmæssige rammer i den understøttende undervisning med henblik på politisk stillingtagen i foråret 2014</li> <li>• Skoleforvaltningen/temagruppen skal udarbejde inspirationsmateriale, der beskriver eksempler på aktiviteter i understøttende undervisning</li> </ul>	1. april 2014			
<p><b>Anbefalinger til skolerne</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skolebestyrelserne udarbejder principper for indhold og organisering af den understøttende undervisning med særlig fokus på, hvordan der skabes en sammenhængende og varieret skoledag</li> <li>• Skolerne overvejer om de vil målrette den understøttende undervisning til bestemte emner og dermed fastlægge en særlig profil for skolen</li> </ul>	1. april 2014			
	18. marts 2014			

<p><b>Organisering af den understøttende undervisning – sammenhængende skolehverdag</b></p> <p><b>Anbefalinger til Skole- og Kulturudvalget</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skole- og Kulturudvalget skal afsætte ressourcer til skolerne, således at det bliver muligt for skolerne at tilrettelægge en varieret skolehverdag. Der skal derfor fortsat være afsat ressourcer til holddeling, overlappning og til at andre medarbejdere kan inddrages i skolehverdagen</li> </ul> <p><b>Anbefalinger til Skoleforvaltningen/temagruppen</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skoleforvaltningen/temagruppen indsamler og videreformidler eksemplariske måder at tilrettelægge skolehverdagen, så den bliver varieret og fleksibel for eleverne</li> </ul> <p><b>Anbefalinger til skolerne</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skolerne afsætter samarbejdstid, således at lærere, pædagoger og andre medarbejdere i fællesskab har mulighed for at planlægge, gennemføre og evaluere skolehverdagen</li> <li>• Skolerne planlægger fleksibelt med luft til, at der "impulsivt" kan gennemføres aktiviteter efter elevgruppens behov.</li> </ul>	17. dec. 2013			
<p><b>Inddragelse af idræts-, kunst-, kultur-, erhvervs- og foreningslivet</b></p> <p><b>Anbefalinger i Skoleudvalget</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skoleudvalget fastlægger de overordnede rammer for samarbejdet mellem skoler og foreninger, kunst og kulturlivet m.fl. Heri skal der sendes tydeligt signal om, at andre faggrupper spiller en væsentlig rolle i udviklingen af folkeskolen i Aalborg Kommune.</li> <li>• Skole- og Kulturudvalget skal afsætte ressourcer svarende til 10% af ressourcen til understøttende undervisning til andre medarbejdere. Ressourcerne bevilges som et kronebeløb. Der følges op på anvendelsen efter skoleåret 2014-2015.</li> <li>• Den resterende del af puljen til understøttende undervisning fordeles med 50% til lærere og 50% til pædagoger.</li> <li>• Skoleudvalget skal afsætte 2 mio. kr. af puljen til understøttende undervisning til Kulturskolen. Ressourcen gives som compensation for reducerede forældrebetaling. Ressourcerne gives til en fortsættelse af Kulturskolens aktiviteter.</li> </ul>	20. maj 2014  17. dec 2013		X	

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Skoleudvalget skal tage stilling til, hvordan der centralt skal støttes op omkring inddragelse af andre faggrupper i form af fx tovholderfunktion (playmaker)</li> </ul> <p><b>Anbefaling til Skoleforvaltningen/temagruppen</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skoleforvaltningen/temagruppen synliggør de kommunedækkende foreninger, kunst- og kulturlivet m.fl. og faciliteter, der kan inddrages i understøttende undervisning</li> <li>• Skoleforvaltningen stiller processtøtte til rådighed for skolerne i forhold til at indlede samarbejde mellem skoler og samarbejdspartnere ligesom der centralt arbejdes på at "åbne døre" i forhold til samarbejde mellem skoler og fx ungdomsuddannelser og erhvervsliv.</li> <li>• Skoleforvaltningen udarbejder en skabelon for partnerskabsaftaler og samarbejdsaftaler</li> <li>• Skoleforvaltningen følger op på, hvordan skolerne har anvendt ressourcerne til andre medarbejdere efter skoleåret 2014-2015</li> </ul> <p><b>Anbefaling til skolerne</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skolerne udpeger evt. tovholdere til at forestå samarbejdet med andre faggrupper</li> <li>• Skolerne udarbejder evt. samarbejdsaftaler med lokale foreninger, kunst- og kulturlivet m.fl.</li> <li>• Skolerne og Ungdomsskolen og Kulturskolen udarbejder partnerskabsaftaler.</li> </ul>	<p>20. maj 2014</p> <p>20. maj 2014</p> <p>20. maj 2014</p> <p>20. maj 2014</p>			
<p><b>Alle børn har forskellige behov og forudsætninger</b></p> <p><b>Anbefalinger til Skole- og Kulturudvalget</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Der fordeles ressourcer til understøttende undervisning i specialklasser og specialskoler efter samme principper som i den almene undervisning</li> </ul> <p><b>Anbefalinger til skolerne</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Der skal tilrettelægges en skolehverdag, der er varieret og fleksibel og som (i endnu højere grad end i almenskolen) tager udgangspunkt i elevernes forudsætninger og interesser.</li> <li>• Skolerne skal sikre, at de nødvendige kompetencer i forhold til alle børn er til stede.</li> <li>• Skolerne skal lave indsatser for elever med særlige talenter</li> </ul>	<p>17. dec 2013</p>			

<p><b>Lektiehjælp – ”læringshjælp”</b></p> <p><b>Anbefalinger til Skoleudvalget</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skoleudvalget omdøber lektiehjælp til læringshjælp</li> <li>• Skoleudvalget beslutter, at læringshjælpen fortrinsvist varetages af teamet omkring elevgruppen/årgangen</li> </ul> <p><b>Anbefalinger til Skoleafdelingen/temagruppen</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skoleafdelingen/temagruppen indsamler og synliggør erfaringer med lektiehjælp med henblik på spredning og udvikling</li> </ul>	Ikke drøftet politisk			
<p><b>Motion og bevægelse</b></p> <p>Temagruppen anbefaler, at skolerne lokalt beslutter det konkrete indhold og organisering af bevægelsen, men at der både gives mulighed for længere forløb, hvor eleverne kan få pulsen op, kortere forløb fx i den fagdelte undervisning osv, således at der både opnås en læringsmæssig værdi og en sundhedsmæssig værdi ved motion og bevægelse.</p> <p><b>Anbefalinger til Skoleudvalget</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skoleudvalget skal beslutte de overordnede rammer for skolernes arbejde med bevægelse</li> </ul> <p><b>Anbefaling til Skoleforvaltningen/temagruppen</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skoleforvaltningen/temagruppen indsamler forskningsresultater om bevægelse med henblik på spredning og udvikling på skolerne. Resultaterne spredes på <a href="http://www.playtool.dk">www.playtool.dk</a></li> </ul> <p><b>Anbefalinger til skolerne</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Skolerne skal tilrettelægge en skolehverdag, hvor bevægelse naturligt indgår i den fagdelte undervisning, før, under og efter undervisning, i pauser, i DUS-tiden</li> <li>• Skolerne skal inddrage relevante samarbejdspartnere i bevægelsesaktiviteter</li> <li>• Skolebestyrelserne skal fastlægge principper for, hvordan der arbejdes med motion og bevægelse i skolehverdagen</li> </ul>	1. april 2014  1. april 2014  1. april 2014			

